

آبونه شرائطی

ممالک عثمانیه ده سنه لکی (۶۵)، الق
آبونه (۳۵۱) غروشدور .

ممالک احصیه ده سنه لکی (۱۷)، الق
آبونی (۹) فرانقندر .

اداره خانه

باب عالی جاده سنده دائرة مخصوصه

اخطارات

آبونه بدلی پشندر .

§

مسلكه موافق آثار مع الممنونیه قبول
اولنور . درج ایدلمه یازیلر احاده
اولونماز .

۱۳۳۰

اخطارات

رساله خردن آلمدیغی کوسترملک شرطیله
بتون یازیلر هر هانکی برهزته طرفنان
اقتباس اولونه بیایر .

§

مکتوبلرک، امضالرک واضح و اوقوتاقلی
اولمسی و آبونه صره نوموسى محتوی
بولونمسی لازمدور .

§

ممالک اجنبیه ایچون بونه او لر
درسلیرلرک در آنسزجه ده یازلمسی رجا
اولنور .

§

یاره کوندرلدیکی، آن نه یه دائر اولدیغنک
واضعا بیلدیرلمسی رجا اولنور .

فَقْرٌ وَفَتْاوی

هر مسئله فقهیه ایچون بر نقل لازم میدر ؟

سؤال . — بر حادته حقنده حکم شرعی بی بیان ایتک ایچون او حکم شرعی نك هر حالده کتب فقهیه ده صراحة بیان اولوندی لازم میدر ؟
حکم شرعی صراحة بیان اولوندی حالده قواعد فقهیه سایه سنده حکم شرعی بی بیان ایده مزیمی ؟
حکم شرعی بی بیان ایده بیلیر ایسه ک مجتهد اولقلغیز لازم کلری ؟ مجتهددن بشقه سی حکم شرعی بی بیان ایده بیلیری ؟
معلم خ . ل

جواب

هر حادته نك علی التعمین کتب فقهیه ده ذکر می ممکن دکدر ، بویله بر شرطده در میان اولونامشدر .

فی الواقع « نصوصك احكام حوادثی محیط اولوب اولماسی » خصوصنده فقهاء دین اختلاف ایدور .
بعضرینه کوره نصوص احكام حوادثی محیط دکدر ، قیاسه احتیاج نصوصه احتیاجدن دهها زیاده در . دیگر لرینه کوره بالعکس نصوص احكام حوادثی محیطدر . دلالت نص خفی اولدینی ، مجتهداتی اکلایه . مدینی صورتده قیاسه مراجعت ایتک طبیعی در . هر نه قدر حادثات نامتناهی ایسه ده بر طاقم انواعه آیریلیر ، هر بر نوع بر حکم شرعی ایله محکوم اولور .

نصوص شرعیه ده کی کله جامعه : قواعد عمومی و قضایای کلیه انواعک احکامی بیان ایدر . مثلاً کل شرط لیس فی کتاب الله فهو باطل — رواء الطبرانی ؛ ما بال رجال یشرطون شروطاً لیست فی کتاب الله ما کان من شرط لیس فی کتاب الله فهو باطل وان کان مائة شرط قضاء الله احق و شرط الله اوثق — رواء البخاری ؛ کل المسلم حرام دمه وماله وعرضه — رواء ابو داود وابن ماجه ؛ کل معروف صدقة — رواء احمد فی مسنده ؛ لاضرر ولاضرار — رواء احمد فی مسنده کی کلمات جامعه احكام حوادثی محیط اولور .

احادیث شریفه موجبنجه کتاب الله ده یعنی حکم الله ده اصلی بولنمیان هر شرط باطلدر ؛ مسلمانک قانی ، مالی ، عرضی حرامدر ؛ عقل و شرع قبول ایتدیکی هر عمل صدقه در . ضرر و مقابله بالضرر یوقدر . بعض محققین رأی ثانی بی ترجیح ایدورلر .

بنابرین هر ایکی رأیه کوره ده نصوص علی التعمین بتون حادثاتک حکمنی محیط اوله ماز .

بونک کی کتب فقهیه ده علی التعمین هر حادته نك حکم شرعیسی بیان اولنه ماز . اهل علمدن هیچ بری بویله بر شرط در میان ایتامشدر .
ثانیاً — نصوص شرعیه بر مسئله حقنده صراحة بر حکم شرعی بیان ایتدیکی حالده قواعد جلیله شرعیه سایه سنده فصل اومسئله نك حکم شرعیسی بیان ایده بیلیر ایسه ک اوله جه کتب فقهیه ده صراحة مذکور اولمیان بر مسئله نك حکم شرعیسی بیان ایده بیلیر .

« لقد ارسلنا رسلنا بالبینات والهدی وانزلنا معهم الکتاب والمیزان ليقوم الناس بالقسط » نظم جلیلی موجبنجه میزان یعنی رأی و قیاس کتاب کی منزلدر ، کتاب و میزان انزال خصوصنده اخواندر .

نصوص شرعیه ده رأی اوله کوره علی الاطلاق ، رأی ثانییه کوره دلالت نص خفی اولدینی زمان قیاس و رأیه مراجعت ایتدیکنز کی کتب فقهیه ده صراحة مذکور اولمیان بر حادته حقنده قیاسه و رأیه مراجعت ایدرز ، حجج شرعیه دن بری ایله حکم شرعی بی بیان ایده بیلیر .

اهل علمدن هیچ بری بو طریق سد ایتامشدر . بو طریق طریق علم ، طریق فقهدر ؛ بو طریق سد ایتک ناسی جهله دعوت ایتکدر . شوقدر که مسائل شرعیه نك دلیلی دلیل شرعیدر . نته کم مسائل فلسفیه نك دلیلی دلیل فلسفی ، مسائل ریاضیه نك دلیلی برهان ، مسائل طبیعیه نك دلیلی تجربه ، مسائل تاریخیه نك دلیلی روایتدر .

فن مناهجه ذکر اولدینی اوزره بر علمدن کندینه خاص اولمیان دلیلی ایتک طوغری دکدر ، علوم جسمانیه و طبیعیه ده اثباته یارایان تجربه بی مورخدن طلب ایتک معقول دکدر .

بونک کی مسائل شرعیه ده دلیل ریاضی و فلسفی و تجربی آرا ماز . انجق دلیل شرعی آرایر . دلیل شرعی وحی و رأی تمیز آخر ایله سمع و عقلدر .

بناء علی ذلک قواعد شریعتده جاهل ، مقاصد شریعتدن غافل اولانلر علم شریعت قادرو سندن خارجدرلر . انلرک بحثه صلاحیتلری یوقدر ، اوله ماز . « واعرض عن الجاهلین » .

ثالثاً — هر کسجه معلوم اولدینی اوزره مقلد نصوص شرعیه ده منصوص ، کتب فقهیه ده مذکور اولمیان بر مسئله حقنده بر حکم بیان ایده ماز . فقط مجتهد منصوص اولمیان حادثات حقنده حکم شرعی بیان ایده بیلیر . انجق مقلد ایله مجتهد آره سنده بر مرتبه دهها واردر که اوده اهل نظر و تحقیق مرتبه سیدر .

اهل نظر و تحقیقده نصوص شرعیه ده منصوص ، کتب فقهیه ده مذکور اولمیان بر حادته حقنده بر حکم ، بر رأی در میان ایده بیلیر .

کتب اصولیه ده بیان اولدینی اوزره جناب احکام الحاکمین هر بر شیشی انجق دنیا و آخرتده مصالح عباد اکا مترتب اولق اوزره مشروع قیلمشدر ، احکام شرعیه مصالح امته راجع بر طاقم اوصاف ایله معللدر . حکم شرعی نك عاتی ارکان اربعه قیاسدندر ؛ قیاس جاری اولق ایچون اول امرده مقیس علیه ترتب ایدن حکمک بر عاتی اولوب عقلاً مدرک اولمی ؛ ثانیاً بوعات محل آخرده بولونملی در . بو ایکی شرط بولنمز ایسه حکم سنن قیاسدن عدول ایتش اولور ، آرتق محلنه خاص اولورده بشقه سنه تجاوز ایتمز . خلاصه قیاس جاری اولق ایچون هم مقیس علیه ده ، هم مقیسه علت مشترکه بولنق شرط اصلیدر .

علت : تشریع حکمه باعث اولان حکمتدر ، بر حکمی مشروع قیلمنه باعث اولان حکمت جلی و یا تکمیلی مطلوب اولان مصلحت ،

دفعی و با تقلیل مطلوب اولان مفسد تدر. فقط بو حکمت بعضاً امر خفی، بعضاً اضافات ایله مختلف بر امر اعتباری اولدیغندن فقهاء دین حکمتک بولومسنه مظنه اولان وصف ظاهر و منضبطه علت اطلاق ایتشدر. مثلاً معاوضات لحکمة مشروع قیلنمشدر. بوراده کی حکمت دفع مفسدت: دفع احتیاجدر. دفع احتیاج بدلینده ملکک انتقالی ایله حاصل اولور. بدلیند. ملکک انتقالک علتی: مبادله به رضادر. فقط رضا امر خفی در، حکمه: بدلینده ملکک انتقاله علت اولغه صالح دکدر. حصول رضا ایچون بر وصف ظاهر و منضبط لازمدر. اوده ایجاب و قبول در. ارتق معاوضاتک علتی ایجاب و قبول اولور.

کذا مسافر ایچون قصر صلاة لحکمة مشروع قیلنمشدر. بو حکمت دفع مفسدت: دفع مشقت در. فقط مشقت اضافات ایله مختلف بر امر اعتباری اولدیغندن علت اولماز. دفع مشقت حکمتک بولومسنه مظنه اولان سفر: وصف ظاهر و منضبط در، علت در. بوراده قصر صلاتک علتی سفر اولور.

المستصفی ایله موافقانه مصرح اولدیغه کوره اجتهادک مجرالی عللده در. شرعیاتده علت مناط حکم در. یعنی علت اولیه بر وصف در که شرع شریف حکم شرعی یی اکا مضاف قیلوب باغلامش، انی حکمه علامت نصب ایتشدر. احکام شرعیه وجوداً و عدماً علل ایله دوران ایدر. علت موجود اولونجه حکم شرعی نک بولومسی؛ مفقود اولونجه حکم شرعی نک بولونماسی لازم کلیر.

علتده اجتهاد یا مناط حکمی تحقیق، ویا مناط حکمی تنقیح، ویا مناط حکمی تخریج ایتک ایچون بذل مقدرت ایتکدر.

اجتهاد اول — مناط حکمی تحقیق ایچون بذل مقدرتدر. مناط حکم یاقل ایله ویا اجماع ایله معلوم اولور، انی استنباطه حاجت یوقدر.

مثلاً نفقه اقربا خصوصنده مناط حکم کفایت در. بوده نص ایله ثابتدر. فقط شوقدر غرو شک فلان شخصه کفایت ایدوب ایتدیکی اجتهاد و تخمین ایله معلوم اولور، ایشه بو بر اجتهاددر. بوراده مناط حکم معلومدر. انجق محلی تعیین لازمدر.

فقط تحقیق مناط حکم هر شریعته بالضروره لازمدر، هر کسه لازم اولان مقدار کافی ذکر ایتک محالدر.

شریعت احمدیه هر حادثه جزئیه ایچون ایری ایری حکمی صراحة بیان ایتامشدر، بلکه حادثات ایچون اعداد غیر محصوره به شامل اوله جق وجهله امور کلیه و عبارات مطلقه، کلمات جامعه ایراد ایتشدر.

بونوع اجتهاد الی یوم القیام دوام ایدر، اصل تکلیف منقطع اولینجه بو اجتهادک انقطاعی ممکن دکدر. بوراده اهل علم متفقدر!

قضا نظر و اجتهاد سز اوله ماز. قاضی نک بو معنایه کوره مجتهد اولسی شرطدر. حتی هر مکلف بیله اجتهاده، تحقیق مناط حکمه محتاجدر. نته کیم عامی «عمل یسیر مفسد صلاة دکدر، عمل کثیر مفسد صلاتدر» قاعدة فقهیه سنی فقها دن ایشیدیر، شاید نمازده سهواً بر عمل ایشلسه بو عملک

یسیر ویا کثیر اولسنی تعیین ایچون هر حالده اجتهاده محتاج اوله جق، بو ایکسندن بری تعیین ایدنجه مناط حکم تحقیق ایده جکدر. تحقیق مناط حکم معنایه اولان اجتهاد مرتفع اولور ایسه حصول تکلیف ممکن اولماز. تکلیف مرتفع اولور.

اجتهاد ثانی — مناط حکمی تنقیح ایتک ایچون بذل مقدرتدر. شویله که شارع حکمی بر علت مضاف قیلوب باغلا یور. فقط علت مضاف اولق خصوصنده اصلاً مدخلی بولونمیان بر طاقم اوصافده مقترن اولور. حکم شرعی توسع ایتک ایچون او اوصاف لاحقیه درجه اعتباردن آتیق لازم اولور. بویله اولان اجتهاده تنقیح مناط حکم دیرلر. بوراده مناط حکم نص ایله معلوم اولور. فقط علتده مدخلی بولونمیان بر طاقم اوصافده علت ایله برابر بولنیورده انلری درجه اعتباردن اسقاط ایتک لازم کلیر.

مثلاً عصر جلیل رسالته اعرابی رمضانده زوجه سیله موافقهده بولنیورده اوروجی بوزولیور بزوراده «تکلیف اشخاصه عام و شاملدر» فضیه جمع علیها سنی مبنی بواعرابی به اعرابی اولمیانلری ده الحاق ایده جکز، اعرابی لک وصفی درجه اعتباردن اسقاط ایده جکز. زیرا مناط حکم وقاع مکفدر، یوقسه وقاع اعرابی دکدر. کذا اعرابی نک بو افطارینه دیگر بر رمضانده کی افطارینی، اور مضانک دیگر کونلرنده کی افطارینی ده الحاق ایده جکز. چونکه مناط حکم هتک حرمت رمضاندر، یوقسه او رمضانک حرمتی، ویا او کونکی حرمتی هتک دکدر؛ کذا بو اعرابی نک افطارینه زنایی، جاریه یی و طیئه الحاق ایده جکز. ایشه بوراده حکمه تأثیرده مدخلی اولمیان اوصاف حذف اولونمق صورتیه مناط حکم تنقیح اولنیور: اعرابی اولسی، او رمضانده مخصوص اولسی، او رمضانک او کوننه مخصوص اولسی منکوحه اولسی کی اوصاف حذف اولنیور. مناط حکم وقاع ویا افساد اوله رق قالیور. مناط حکم وقاع اولور ایسه اکل و شرب بوکا الحاق اولنه ماز بالعکس مناط حکم افساد اولور ایسه اکل و شربده وقاعه الحاق اولنور. وقاع آلت افساد اولغه بوراده هرایی احتمال وارددر. نته کیم مناط حکمک وقاع ویا افساد صوم محترم اولسی ائمه اره سنده مختلف فیه در. فقط اوصاف سائر نک مناط حکمده داخل اولماسی متفق علیه در.

اجتهاد ثالث — مناط حکمی تخریج و استنباط ایتک ایچون بذل مقدرتدر. شویله که شارع بر محله تخریم ایله حکم ایدیور، یالکز حکم و محلی ذکر ایدیور، مناط حکمه تعرض ایتیمور. ایشه بوراده اول امرده مناط حکمی تخریج ایتک لازمدر. مثلاً شارع شرب خری تخریم ایدیور. مناط حکمی بیان ایتیمور بزرای و نظر ایله مناط حکمی استنباط ایدیور. مناط حکم سکر در دیور.

تحقیق مناط حکم قیاس دکدر، انجق حکمک محلی تعیین ایتکدر. تنقیح مناط حکمده قیاس دکدر. بلکه برنوع ظواهری تأویل در.

تخریج مناط حکم: اجتهاد قیاسدر. اهل علمدن قیاسی انکار ایدنلر اجتهادک نوع اول و ثانیسنی انکار ایتیمورلر.

تحقیق مناط حکم ایچون علوم اجتهادیه نک، بولونمسی اصلاً لازم دکدر

مقاصد شریعت و اهل نظر و تحقیق مناط حکمی تحقیق ایدر، حکم محلی تعیین ایدر، حکم شرعی بی‌ازاید. ایشته نصوص شرعی‌ده مصرح، کتب فقهیه‌ده مذکور اولمیان بر حادثه‌نک حکم شرعی‌سی بیان ایتک ایچون مجتهد اولمق شرط دکلدرد. شو قدرکه علتک معلوم اولمسی شرطدر. بر حادثه‌ده علت موجود اولونجه اکا حکمی اضافه ایتک، علت مفقود اولونجه حادثه‌دن حکمی اسقاط ایتک هر وقت یاییله کلمشدر. مثلاً وصف سکردن ناشی خمر حرام اولور خردن وصف سکر زائل اولونجه: خمر سرکه اولونجه حرام حکمی‌ده زائل اولور. کذا وصف فسقندن ناشی شهادت و روایت رد اولنور. فاسقندن فسق زائل اولونجه رد شهادت و روایت حکمی‌ده زائل اولور. کذا مجنون و صغیر محجوردر. مجنوندن وصف جنت، صغیردن وصف صغر زائل اولونجه کندولرندن حرجه زائل اولور.

کذا عاقله جنت عارض اولسه آندن عدم حجر حکمی زائل اولوب اکا حجر حکمی ترتب ایدر.

تنقیح مناط حکم ایله تخریج مناط حکم ایچون بذل مقدرت ایتک معنایینه کلان اجتهادک قبل فناءالدنیا منقطع اولمسی ممکن در.

تنقیح مناط حکم‌دهده مجتهد مطلق ایچون لازم اولان علومی بیلیمک شرط دکلدرد. فقط بالخاصه مقاصد شریعتیه مطاع اولمق شرط اصلیدر. تنقیح مناط، تحقیق مناطدن ده‌ا کوچ، ده‌ا مهم‌در، تخریج مناط حکم‌ده علوم اجتهادی‌بی بیلیمک شرطدر.

الحاصل علتی بیان اولنان احکام حقنده، علت ایله برابر لوا حق مذکور اولان احکام حقنده علوم اجتهادی‌بی بیلیمیان، فقط مقاصد شریعتیه مطلع اولان اهل نظر و تحقیق بر رأی، بر حکم شرعی در میان ایده بیلیر. تصحیح. — بکن نسخه‌ده (۴۳) نجی صحیفه‌نک (۱۰) نجی سطر‌نده‌کی (عبدالله بن عوفک) برینه (عبدالله بن عونک) دینه‌جک (۴۴) صحیفه‌نک (۶) نجی سطر‌نده (قاش، بقی) دن اول (وضوء‌ده) لفظی علاوه ایدیله‌جکدر.

ازمیری

اسماعیل حق

نسائیات

فیلسوف رضا نویسنه بک افندی به

حیرانی اولدیغم سلاست بیانکنر، اک غامض و مغلق مسائلی هر دورلو افکاره تقریب ایدن وضوح اسلوبکنر بی فرصت بولدجه اوتیه‌بری یازدیغکنر مقالاته جذب ایدوب طور یور؛ و اونلری اوقودجه سیای معرفت‌پناهکنر کوزمک اوکنده تجسم ایدرکه عادتاً سسکنر بیله قولاغنده منعکس اولور. بوندن طویدیغم لذت عظیمه (حظ ذکل) دائماً نجی جستجوی آثار یکنزه سائقدر. ایشته بویله برسائق مبرم ایله «اجتهاد» ک ۹۵ و ۹۶ نجی نومرولرنده‌کی مقاله لرکزی اوقودم. هر ایکسیندهده یکیلک پرستشکاری اولان متفکرینمک اک بویوک

مسئله یومیه حاله قویدقلری «مسئله تستر» ی موضوع بحث ایتمشکنر. بومقاله لرکزه اشاغی یوقاری:

«اسلامک قادیسلره بخش ایتدیکی بر طاقیم حقوق وارددر. اونلری بز اهل ایتیمز. بوحقوق مهمیه نسبتله چارشافلی چارشافسز کزیمک حق جدی بر دعوائی، بر حق حیاتی بر اقوب‌ده تووات طاقیمی ایسته‌مک قیللندن بر حویپالقدر. مقصد بختیارلق و ترقی ایسه مطلقاً چارشافسزلق اونی تأمین ایتز»

دیورسکنرکه فکرکزک بوحویپالغی «تووات طاقیمی ایسته‌مک قیللندن» عد ایتیمکی استلزام ایدن نقطه‌سندن ماعداسنه تمامیه اشتراک ایدرم. هله:

«بزده اکسک اولان حق ذکل، تربیه‌در»

جمله‌سی بودعوائی عظیمک تاجان اوینه باصان، مسئله‌نک اطرافنده‌کی یایغره لرکه علل و اسبابی بوتون عریانلغیه میدانه چیقاران، نفوذ نظر حکیمانه کزی تمامیه اثبات ایدر برسوزدر. بورایه قدر سزکله برابریم. لکن سز تدقیقاتکزی دین ساحه‌سنده نقل ایدیورسکنزده بومسئله‌نک دینه هیچ بر تعلق اولمادیغنی ادعا ایدیور. سکنرکه اوراده سزدن بالضروره آریلیورم. و طارلیه جغکزی بیلدیکم ایچون اووادیده واقع اولان سهولرکزی، ذهولرکزی سویلکی حقیقت نامنه بروظیفه عد ایدرم.

تسترتک قالماسنه طرفدار اولارق بونک کتابده بری اولمادیغنی اک اول اوکه سورن مصرلی قاسم امین بکدر. آد مجتز کندی مملکت‌سنده دعوائی قازانامادی. بونک کتاب وسنتده پک کنیش بریری اولدیغنی هر طرفدن باغیره باغیره اثبات ایتدیلدی. مسئله بزده انتقال ایتدیکی وقتده بزده‌کی فیه‌مینسترتک (بیلیم‌که بونلره شکل دعوائیه کوره بونامی ویرمک جائز می؟) امامی، رهبری، علمداری قاسم بکک «تحریر المرأة» سی اولدی. بز مکیلر مسئله‌بی یالکنر وجهه اجتماعیه و فلسفیه‌سندن تدقیق ایله اکتفا ایدیدیلر بلکده بر آرز خوش کوروله‌بیلیردی. زیرا هر کسک کندینه کوره افکاری، مطالعاتی، فلسفه‌سی اولابیایر. بونلر وجدانیاتدر. حتی بونلر دیننده بکنمدکلری، ذوق تفلسفهرینه اویدورامیه جقلری احکام‌ده بولاییلیرلر. لکن بویله یاپمادیلر. ساحه تصورلرنده قالمق لازم کلن بر مسئله اجتماعیه‌نک حلنی تعجیله چالیشارق فعلیات وادیسنه بر آن اول دوکمک ایچون دینه مراجعتی اک کسیدیرمه بریول عد ایتدیلر. وحاضر اللرنده قاسم بکک کتابی وارکن دین وعادات باینده باشقه دورلو تتبعاته کیریشمک زحمتی اختیار ایتمه‌دیلر. حال بوکه «تحریر المرأة» ایله «المرأة الجديدة» یی اوقودقدن صوکره اونلره قارش یازلمش آثاری‌ده آراشدیرمق؛ لسان قرآنک اصل صاحب‌لری اولان صدر اول علما وفقهاسی ایله ایلک علمای لغتک کزک آیات کریمه‌بی کزک احادیث نبویه‌بی ناصل آ کلا دقلرینی تحقیق ایتک وظیفه‌لری ایدی. بونلر اک حقسنر اولدقلری جهت ایشته بونقصان تتبع اولمشدر. زیرا طلب ایتدکلری تجدد ایچون دیندن استعانه ایتدیلر. تأسس وتمکن ایتش بر عاده قارش دینی سلاح اولارق استعمال ایتک ایتدیلر. او حالده قوللاندقلری